

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nerancate se refuză. — Articollii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond.

Invităm la abonament nou, pe anul început, cu prețurile indicate în fruntea foii, și rugăm pe vechii noștri abonanți să-și renoască cât mai grabnic abonamentul, pentru-ca să nu se facă intreruperi cu espedarea foii. Totodată îi rugăm să stărue pentru lățirea ziarului nostru, chemat a lucra și în viitor cu tot zelul la înaintarea poporului nostru pe toate terenele, special însă pe cel bisericesc și școlar.

Administrația.

Nr. 11272 Pres.

Prea onoraților protopresbiteri și onoraților preoți din arhiepiscopia noastră transilvană!

Cu Nota din 17 ale curentei Nr. 98974, notificându-ne Domnul Ministru reg. ung. de agricultură, că prin articolul de lege XVI din anul curent, statul a legiuin înființarea unei casse, sau unui fond, pentru ajutorarea servitorilor și zilierilor, aplicați la economiile de câmp, în cas de morb, de neputință și alte nenorociri, la care fond, cu începere dela 1-a Ianuarie 1901 înainte, contribuie și statul cu câte 100,000 de corone, și poftindu-ne și pre noi a încunoștința pre ai noștri despre această binefacere: venim a avisa despre acesta și pre onorata noastră preoțime, și prin dânsa și pre acei poporeni ai noștri, cari după starea lor de servitori și zileri la lucrul câmpului, cred a se pute folosi de avantajile acelei legi.

Spre mai bună orientare, aflăm de bine în cele următoare a expune numai pre scurt principalele dispozițiuni ale amintitului fond și adevă: De beneficiile acelu fond se pot împărtași numai acei servitori și zileri de câmp, cari se vor inscrie ca membri, și vor plăti taxele staverite prin lege.

Membrii, cari se împărtășesc de ajutorul din acel fond, sunt de două feluri, și anume: de aceia cari au să plătescă taxa de câte 10 cor. și 40 fileri pe an, sau câte 20 fileri pe săptămână; și de aceia cari au a plăti numai 5 corone 72 fileri pe an, sau câte 11 fileri pe săptămână. De membri se pot inscrie numai acei bărbați sau femei, cari au trecut de 14 ani, dar încă n-au implinit 50 de ani.

La înscriere fie-carele membru carele este sub 35 de ani, plătește taxa de 2 corone, ér cel ce a trecut de 35 ani plătește 4 corone, odată pentru totdeauna.

Înscrierea acestora se primesce numai până la anul 1906, dela acest an înainte însă nu se mai primesc, decât numai cei în vârstă până la 35 de ani.

Avantajile sau folósele membrilor sunt următoarele:

1. Cel care plătește pe an câte 10 corone 40 fileri, dacă îl ajunge vre-un morb, medicul este datoriu

a-l îngriji fără nici un fel de cheltuială, și dacă din cauza morbului n'ar pute munci, va căpăta pe zi câte 1 coronă, în timp de 60 de zile; ér dacă n'ar putea munci nici după 60 de zile și chiar în totă viața sa, atunci, ori până când va pute munci, ori dacă nu ar mai pute munci în totă viața sa, va căpăta câte 10 corone pe lună ca ajutoriu; ér dacă în urma vre-unei nenorociri ar muri, va căpăta familia, odată pentru totdeauna 400 corone, și neavând familie i-se vor plăti spesele înmormântării cu 100 de corone.

2. Dacă cineva carele a fost membru în timp de 10 ani, devine neputincios de lucru pentru totdeauna, încât nu pôte câștiga, pentru susținerea sa, nici pe jumătate cât câștigă alt consătean de sēma lui; atunci va căpăta câte 10 corone pe lună, până la sfârșitul vieții, ori până va deveni éráși în stare de a munci.

3. Dacă atare membru móre de mórtē naturală, după-ce va fi plătit cel puțin 5 ani la fond, atunci familia lui capătă 200 de corone, dacă ar fi plătit cel puțin 10 ani capătă 250 corone, dacă ar fi plătit cel puțin 15 ani, capătă 270 corone, iar dacă n'ar avé familie i-se plătește pentru înmormântare 100 de corone.

4. Și acei membri cari plătesc numai câte 5 corone 72 fileri pe an, au drepturi, ca și cei ce plătesc 10 corone 40 fileri, afară numai în casurile de neputință și de mórtē, în cari capătă numai pe jumătate, ca cei ce plătesc mai mult.

Chiar și numai din cele până aici expuse se învederează, că fondul de sub întrebare este de o mare binefacere, este un fond de asigurare pentru servitorii și zilierii avisați la lucrul câmpului, în cas când ajung la morburi, la neputință ori bătrânețe, când nu-și mai pot câștiga subsistința. Astfelu fiind ar fi o mare greșală, să se folosescă numai alții de el și nu și aceia dintre ai noștri, cari ar fi avisați la el.

Deci recomandăm onoratei noastre preoțimi încât nu și-ar pute procura, să împrumute legea, de care vorbim, dela primăria comunală, și dimpreună cu fruntașii parochiei să o studieze cât mai bine, și apoi aflându-o corespundătoare împrejurărilor locale, să recomande și dēnsii poporenilor, pe carii îi privesc dispozițiunile legii, și încât acei poporeni ar dori a se inscrie ca membri ai fondului înființat prin aceea lege, să le dee mână de ajutoriu întru toate.

Onorata noastră preoțime va dovedi și prin acesta iubirea și îngrijirea sa de cei séraci și avisați la ajutor în casuri de lipsă.

Convins despre acesta cu binecuvântarea arhierescă am rămas Sibiu, în 20 Decembre 1900.

Al vostru tuturor

de tot binele voitoriu

Ioan Metianu m. p.
arhiepiscop și metropolit.

La începutul noului veac.

Ori-cât de aspru se fie criticat și vorbit de réu în general secolul apus, care în urma unei triste coincidențe în sânge s'a născut și în sânge s'a stins: noi, Românii, n'avem motiv să fim nemulțumiți cu el și să-l vorbim de réu.

Ni-a adus el și nouă, nu-i vorbă, destul amar și destul necaz; dar' ni-a adus și bine, ba chiar mult bine ni-a adus, grație hărniciei și înțelepciunii înaintașilor noștri, cari lupte titanice au purtat pentru a pute pune mâna pe el ca să ni-l lase nouă drept moștenire.

Deosebirea între începutul și sfârșitul veacului de care ne-am despărțit o vedem în plină lumină numai atunci, dacă ne o parte aruncăm privirea în jurul nostru pentru a vedé ce suntem astăzi, de altă parte consultăm istoria să ne spuă ce eram la începutul veacului predat istoriei.

Să facem o mică comparație.

Dincolo, preste Carpați, la 1800 nu erau încă vândecate ranele Moldovei, dela sinul căreia a fost răpită partea cea mai frumoasă a ei, Bucovina, frumoasă grădină, pentru a fi încorporată Austriei. Și așa mutilată cum era Moldova, împreună cu Muntenia, nu erau decât două țerișóre mici și slabe, nebagate în sēmă, dar' pradă pe mâna Fanarioșilor fără inimă și fără temere de Dumnezeu. Două țeri de jaf și de corupție, cuiburi de imoralitate.

Poporul băstinaș, care forma aceste țerișóre, se credea condamnat la mórtē și din zi în zi își aștepta sfârșitul vieții. Dar' s'a scuturat și a reînviat. Și astăzi? Din cele două țerișóre, odinioară nebagate în sēmă și exploatare de toți veneticii, s'a ridicat la gurile Dunării un puternic regat, un *regat român*, stimat și respectat de lumea întreagă, cu trecere și vază în concertul puterilor; un regat, a cărui alianță și prietenie e dorită și căutată astăzi de cele mai mari puteri europene. Pe tronul român se află astăzi un Domnitor, exemplu de tact și înțelepciune ca regent, fală și mândrie pentru Români, spaimă și groază pentru contrari, ca ostaș și belucce.

Ce deosebire între trecut și prezent și ce progres enorm în evoluțiunea înțemplată în decursul veacului expirat, la frații din regat!

Și la noi? De și n'am făcut progrese atât de mari ca frații noștri de dincolo, n'am stat nici noi pe loc. Am mers înainte, și am mers bine înainte, dacă avem în vedere pedecile ce erau de învins și luptele ce erau de purtat pentru a pute merge înainte. Ce eram noi la începutul veacului trecut? Cantitate neglijabilă, turmă fără păstor, în cel mai strict sens al cuvântului, pentru-că pe atunci într'adevăr nici *cap bisericesc nu aveam*, atât de desconsiderați și de batjocoriți eram.

Dar' ne-am scuturat și noi și am reînviat. Și pe când la începutul veacului nu aveam școle de loc, astăzi le avem; e drept că nu în mēsură cerințelor, dar' le avem.

Pe când la începutul veacului nu aveam inteligență, aprópe de loc, astăzi o avem.

Pe când la începutul veacului eram séraci lipiți pământului, astăzi ne-am închiegat cât de cât și pe terenul acesta.

Dar' mai presus de toate, pe când la începutul veacului nu aveam *biserica noastră*, ci eram puși sub ocrotirea unui popor străin de limba noastră dar' de o lege cu noi, care în decursul vremilor prinsese o dragoste atât de mare pentru noi, încât lupte energice, purtate de ómeni urieși, au trebuit să urmeze pentru a ne pute desface tovarășia de cătră el: astăzi avem *biserica noastră*, preste care noi suntem stăpâni și prin ea stăpâni suntem și pe viitoriul nostru. Și o avem ca o fortărăță puternică, ca un zid de apărare, de care contrarii noștri nici cu gândul nu se pot apropia.

Aceasta e comoara cea mai frumoasă ce a putut să ni-o lase drept moștenire secolul apus. Și datorința noastră este acum să îngrijim de ea bine în noul veac, pentru a o pute preda urmașilor noștri, dacă nu și mai bine întărită, cel puțin intactă și neatinsă de vinturile vremilor ce vor veni.

Nu știm cum va fi noul veac pentru noi și ce surprinderi ne va aduce, pentru-că nu este dat omului să pótă străbate cu mintea prin secretele viitorului. Dar' dacă ne va aduce lupte, reclamate de interesele bisericii noastre și ale neamului nostru, să stăm gata de luptă, uniți și bine închiegați.

Dacă ne va cere jertfe, să stăm gata pentru a aduce jertfe, dat fiind că nimic în lumea acēsta nu se câștigă fără jertfe.

Înainte de toate însă, să nu semănăm în el ură și discordie, ci pace și bună înțelegere, pentru-că să nu uităm, că aceea ce vom sēmăna noi în vastul ogor al vieții noastre publice, acum la începutul veacului în care am intrat, au să culéga urmașii noștri, la finea veacului. Și dela sēmânța aruncată depind roadele, ear' dela róde depinde, ca urmașii noștri să considere de bun sēu de réu veacul, să-l binecuvinte sau nu, ear' cu el deodată să binecuvinte sau nu și memoria noastră.

Nedumeriți. Sunt nedumeriți confracții dela Arad, pentru-că nu știu ce fel de *activitate politică* vrea ziarul nostru să vadă inaugurată între Români. Pentru a 'i linisci, le spunem, că înțelegem activitatea așa cum am înțeles-o totdeauna: decretată de un for competent, fie conferență națională, fie întrunire și consultare intimă de fruntași acreditați, — dar' decretată în numele întregului popor român și obligătoare pentru întregul partid. Fie convinși confracții dela Arad, că ziarul nostru nu va strica nimica în politica națională; în schimb însă va fi totdeauna acolo, unde este ceva de dres din aceea ce au stricat alții până acum. Ne-am înțeles?

Din parlament. Terminându-se vacanțele, dieta magiară a reluat firul desbatărilor. Marți, 15 Ianuarie nou, a ținut prima ședință după vacanțe, în care s'a continuat discuția asupra bugetului. A urmat la rând bugetul ministrului de interne, care, cum se scrie, va da ansă la interesante discuțiuni, dat fiind că opoziția vrea să provóce declarațiuni din partea guvernului în mai multe chestiuni de interes general, cum e: chestia umană, chestia națională, alegeriile

Alegerile dietale. Referitor la efectuarea noilor alegeri pentru dieta magiară, semioficiosul „*Magyar Nemzet*” e în măsură a spune, că toate combinațiile făcute în viața noastră din partea ziarelor magiare sunt premature; fiindcă mandatul membrilor Dietei dietale e încă departe de expirare, ear' ministrul-president nici nu s'a ocupat încă cu chestia alegerilor. Dacă se poate pune temeiul pe scrisorile numitului ziar, ar trebui să credem, că alegerile la nici un caz nu se vor face înainte de toamnă. Ne permitem însă a obiecționa, că de astădată termenul de alegere pentru dieta magiară nu ministrul-president magiar, ci desvoltarea lucrurilor în ceea cealaltă parte a monarhiei ni'l va determina.

Dreptul electoral. Se serie dela Budapesta, că în decursul desbaterilor asupra bugetului, la resortul ministrului de interne, deputatul Ugron va face propunere pentru lărgirea dreptului electoral, pentru ameliorarea tehnicii la alegeri și pentru arondarea nouă a circuliilor electorale. Se crede, că opoziția întrăgă va sprijini propunerea lui Ugron.

Simplificarea administrației. Proiectul de lege despre simplificarea administrației va fi prezentat încă actualei diete spre desbatere și votare, după cum s'a accentuat această și în vorbirea de Anul-Nou a prim-ministrului Széll. Intre reformele trecute în această lege, se zice că se află și una referitoare la manipularea banilor, întrucât această s'ar face în viitor cu ajutorul *checurilor*, deschidându-se pe seama fiecărui comitat cont-curent la cassa de păstrare postală. Ori-ce trimiteri de bani, dela comune și preture la cassa centrală a comitatului, s'ar face cu *cheuri*, prin mijlocirea cassei de păstrare postale.

O zi aniversară.

Retras, în cerc restrîns, încunjurat numai de membrii familiei sale, dar' cu gegetul la întreg neamul și la biserică sa: așa și-a serbat distinsul nostru fruntaș, venerabilul domn *Vicențiu Babeș*, în ziua primă a anului în care am intrat, a optzecea aniversare a nașterii sale.

De ici de colé îi va mai fi sosit pôte și vre-o telegramă de felicitare, cu căldurose dorințe și cu omagiale salutări, pentru-că de, tot mai sunt Români cari știu cine e *Babeș*, ce a muncit *Babeș*, și cât de mult a luptat *Babeș* pe toate terenurile vieții noastre publice: dar' grosul poporului nostru mai că nici n'a știut ce zi însemnată e pentru el ziua primă a anului acestuia.

La alte neamuri astfel de zile însemnate se sârbăză cu mare solemnitate și cu mare alaiu. Presa atrage din vreme atențiunea opiniei publice asupra însemnătății zilei, și se fac pre-

gătiri din vreme, pentru a procura sârbătoritului momente dulci de fericire și de adevărată bucurie, vîzînd cum cei de un neam cu el îi știu aprecia meritele și virtuțile.

La noi nu; pentru că noi peste tot prea puțin ne stimăm bărbații mari pe cari ni i-a dat providența; pentru-că noi numai după ce nu-i mai avem vedem golul ce l-au lăsat în urma lor bărbații noștri providențiali, ear' până sunt în viață numai zile amare și neplăcute căutăm să le facem.

Va fi și această o particularitate, o însușire specială a părții culte din neamul nostru, care însă mare onoare nu ne face.

Venerabilul domn *Babeș* încă a avut parte de multe zile amare, drept resplătit pentru cincizeci ani de laboriositate și de muncă încordată, pusă în serviciul neamului și al bisericii. Dar' cei-ce i-au amărît zilele n'au putut să ștergă nimica din meritele sale, câștigate întru apărarea neamului și a bisericii; și istoria va trebui să-i deschidă la timpul seu un capitol separat, pentru-că însuși d-l *Babeș* e o parte, astăzi încă vie, și de ceerul se fie încă multă vreme vie — din istoria noastră națională.

Unde numai l-ai căutat, ai putea să-l găsești în ultimii cincizeci de ani ai vieții noastre publice.

La *Academia Română*, al cărei membru e dela întemeiere, a făcut totdeauna pe istoricul scrutător al origini și al latinității noastre.

În *dieta magiară*, din care a făcut parte cu începere dela 1861 în mai multe rânduri, pe vremea când mai puteam trimite și noi deputați la dietă: a stat vecinic la pîndă, gata să respingă atacurile îndreptate în contra naționalității noastre și în contra drepturilor naturale ale poporului român.

În *congrese și în sinode*, din cari face parte dela dobîndirea autonomiei noastre bisericești, care în mare parte, pe lângă nemuritorul *Saguna*, îi revine lui: a contribuit și el la una cu mintea sa cea luminată la soluțarea chestiilor în sensul cum se declarau interesele neamului și ale bisericii.

În *conferențele noastre naționale*, — cele trei dela început, — *Babeș* este referentul comisiunii, și nici nu ne puteam închipui *adunare națională* fără *Babeș*.

Nu mai vorbim despre *Babeș* ca *scriitoriu* și *gazetar*, ceea-ce încă ar fi adus cu sine, ca presa română să serbeze *altcum* aniversarea optzecea a nașterii acestui rar bărbat, pe care alte neamuri, dacă l-ar fi avut, pe brațe l-ar fi purtat.

Dar' el, modestul *Babeș*, pôte că nici nu a dorit și nici nu a așteptat, ca *altcum* să i-se serbeze această zi însemnată, decât în felul cum i-s'a ser-

bat: retras, în cerc restrîns, încunjurat numai de membrii familiei sale. Pentru-că sunt părți de viață și momente, în cari omul se simte mai fericit atunci, când pôte să fie singur, neconturbat de nimeni.

Rugăm deci pe dl *Babeș* să nu se supere, dacă venim să-l conturbăm noi în această singurătate a sa, felicitându-l din inimă și cu totă sinceritatea pentru rarul dar dumnezeesc de care a fost împărțat, vîdîndu-și împlinit al optzecelea an din viața petrecută în muncă și în luptă pentru neam și biserică, și dorindu-i, ca restul vieții de care îl va mai învrednici Dumnezeu, să-l petrecă în deplină sănătate, în mulțămire sufletească și în perfectă fericire. Și credem a fi interpreți ai sentimentului public românesc când din inimă curată îi dorim aceste lucruri, în numele neamului românesc.

Anul nou în Sibiu.

— 3 Ianuarie v.

S'a dus și noușute vechiu acolo, de unde nu mai este re'ntorcere; încă un an, — în viața omeniei picur de apă în ocean, — și-a încheiat cursul, pentru a face loc altui an nou, cu noue nădejdi, cu noue iluzii, cu nou dor de muncă pentru binele și prosperarea nămului.

Patrunși de acest dor de muncă și nutriți de nădejdi pentru viitor mai fericit bisericii și nămului, fruntașii societății române din Sibiu alaltăieri, după sfînta liturgie, s'au prezentat la Esc. Sa metropolitul spre a-l felicita și a-i dori puteri bune și harul ceresc întru continuarea muncii rodnice în folosul bisericii de sub înalta-i conducere și în folosul națiunii.

În fruntea asessorilor consistoriali, a corpului profesoral de la institutul teologic-pedagogic, a profesorilor de la școala de fete a *Asociațiunii*, a membrilor din direcțiunea „*Albinei*” și a tot ce societatea română din Sibiu are mai ales, Ilustritatea Sa dl arhiepiscop mandrit și vicariu arhiepiscopesc *Dr. Ilarion Puscaru* a ținut un cald discurs de felicitare, întrerupt adese-ori de aclamațiuni la adresa metropolitului, arătînd în el prilejul din care membrii societății române cu bucurie și cu plăcere s'au prezentat la Esc. Sa ca la părintele lor sufletesc spre a-l asigura de venerațiunea și iubirea lor și a-i dori zile îndelungate, sănătate și putere spre a le fi și pe mai departe înțeleptul și neobositul conducător în toate cele bune și folositoare. Schițînd apoi activitatea Esc. Sale și rezultatele obținute de când prevedința i-a dat să conducă biserica gr-or. română din patria noastră, mulțămesc în numele acestei biserici pentru zelul și dragostea cu care o conduce, și întră repetite „trăiască” încheie dorindu-i ani mulți fericți.

După încetarea aclamațiunilor Esc. Sa mulțămesc pentru manifestațiunile acestea, din cari transpiră dragoste și alpire nu nu-

mai față de persoana sa, ci deosebi față de biserică și ale ei instituțiuni. Conduși de această dragoste i-au dat spriginul lor în trecut și tot din această dragoste mîneacă și rîgă să-i fie în ajutor și de aci înainte „pentru-ca în bună înțelegere frățescă să tindem a înainta tot mai spre bine, să lucrăm — fiecare în cercul seu de activitate și amăsura forțelor sale — pentru prosperarea bisericii și școlei, pentru binele poporului, înțelegînd aci pe poporul întreg, pe toți fiii națiunii noastre fără deosebire de confesiune. Sunt multe terenurile, pe cari dat ne este să lucrăm întru ajungerea acestui scop; cel mai sigur însă, cel pe care — întră împrejurările de acum — se pôte lucra cu mai mult efect întru ajungerea scopurilor schițate mai sus — zice Esc. Sa — este terenul bisericesc-scolar. Aci se ne concentrăm forțele și tot dorul nostru de muncă pentru binele comun.

Pentru-ca lucrarea această se pôte avé însă rezultate cât mai mulțămitoare, se cere dragoste și înțelegere frățescă întră toți și se cere să lucrăm după plan bine stabilit, plan făcut de oameni probați, de oameni cari au încărînt în lucrarea pe acest teren și astfel din experiențele trecutului pot să judece mai bine: cari pot fi mijlocele și căile cari mai sigur ne vor duce la scop. Face comparație întră starea de acum 30—40 de ani a bisericii și întră cea de acum, și accentuînd că scopul nostru nu pôte fi altul, de cât: tot mai mult, tot mai aprîpe spre ținta finală, spre fericirea vremelnică și cea de apoi, apelează la spriginul tuturor întru înaintarea spre acest scop și implorînd binecuvîntarea cerească dorește tuturor, și celor de față și celor de departe, an nou fericit.

De la Esc. Sa societatea a mers la dl vicariu, căruia prin graiul dlui asessor consistorial *Zaharie Boiu* i-a dorit an nou fericit și sănătate deplină pentru a lucra și mai departe pe terenul bisericesc-scolar și al literaturii bisericesci, pe cari terene și până acum atât de frumoșe merite și-a câștigat. Alocuția dlui Boiu, ținută în cuvinte alese, a fost urmată de entusiaste aclamațiuni, după cari Ilustritatea sa mulțămind pentru onorul și manifestațiunile de simpatie ale societății sibiene, promise, că și în viitor — cât timp îi va fi dat de prevedință să ocupe onorificul post de acum în biserica noastră, — toate nișințele sale și întrăgă activitatea sa va fi îndreptată numai spre lauda și mărirea bisericii și pentru a nămului bunăstare și prosperare.

Din România

Principele Ferdinand la Berlin.

Moștenitorul de tron al României, A. S. R. principele *Ferdinand* a plecat Marți, 15 Ianuarie nou, la Berlin, pentru a reprezenta pe M. S. Regele *Carol* la sârbarea centenarului al doilea al întemeierii regatului prusian, care va avé loc acolo, în una din zilele apropiate. În același scop, reprezentînd pe Țarul Rusiei, va merge la Berlin și marele

FOIȘORĂ

VINCENTIU BABEȘ.

Date biografice, scôse din „*Enciclopedia Română*”.

Vicențiu Babeș s'a născut la 1 Ianuarie v. 1821, în *Hodon*, comună rurală, aprîpe de Timișoara, în Bănat. A fost crescut de moșul seu *Mitru*, care, cărturar fiind, avea legături intime cu *Tichindeal*, preot în comuna vecină *Becicherecul-mic*, și cu *Mihail Roșu*, din *Jădani*.

Din statul acestora *Mitru B.* destinase pe nepotul seu pentru preotie, deci l-a dus la Timișoara în vestita școală rom. dela biserica sf. Ilie, de unde curînd a trecut la școala sârbescă și prin clasele normale germane din cetatea Timișorii; apoi la clasele gimnaziale în Timișoara, Seghedin și Carlovitz, cele două liceale în Seghedin; apoi la cursurile teologice în Arad, în fine la cursurile juridice dela universitatea din Budapesta, de unde la 1846 s'a rentors la Arad cu titlul de jurat-notar al Tablei reg. judiciare.

Înd după aceasta a fost numit profesor de pedagogiul rom. din Arad; la 1849

a obținut diploma de avocat, ear' la 1849 a fost chemat a administra ca director trei districte cu preste 500 școle rom. rur. din Bănat; în curînd însă el a fost rechemat la Arad și trimis cu plenipotență la Viena, pentru a reprezenta diecesa Aradului și interesele poporului român dela Mureș și Crișuri în deputațiunea cea mare a tuturor Românilor din imperiul Habsburgic, care cu *Saguna*, *Popasu*, *Bărnuz*, *P. Mocsony*, *E. Hurmuzachi*, *Laurian* etc. în frunte, încă din Dec. 1848, chemată de ministrul împărătesc, se afla în funcțiune, dar' în sinul căreia, din cauza revoluțiunii magiare, părțile dela Mureș și Crișuri nu erau reprezentate.

B. în această misiune, dela Dec. 1849, a fost aplicat pentru lucrări mai virtos de translatură în ministeriul împărătesc de justiție, ear' cu începutul anului 1851, reorganizându-se înalta curte de justiție și cașățiune pentru imperiul întreg, a fost numit secretar de senat la acea curte; la 1860 a fost înaintat la rangul de c. r. secretar aulic, ear' după separarea administrațiunii Ungariei, la 1862, a fost chemat în cancelaria aulică a Ungariei de referent pentru cauzele criminale și grațiale, de unde preste un an a fost numit și trimis judecător la Ta-

bla reg. din Budapesta și referent la septemvirat.

Într'aceea convocându-se la 1860 așa numitul „*Consiliu imperial înmulțit*”, B. a publicat cunoscuta broșură în limba germană: „*Die Sprach- und Nationalitätenfrage in Oesterreich, von einem Rumänen*”, care pleda pentru unitatea monarhiei și egalitatea tuturor poporului ce o compun, și semna grelele turburări și pericole, ce au să urmeze, dacă Maghiarilor s'ar încuviința dualismul, pe bazele istorice, cum stăruiau ei din resputeri.

După câteva puține săptămîni această broșură program a apărut și în a doua edițiune înmulțită; ea a fost forțe bine primită și mult lăudată din partea naționalităților asuprite, și chiar din partea sferelor mai înalte, pe cât acelea pe acel timp țineau morțiș la unitatea monarhiei. Prin această publicațiune B. a devenit politic respectat și conlucrarea lui a fost căutată atât de membrii români ai consiliului imperial, precum și de toate deputațiunile, ce ani de-arîndul veneau din partea Românilor cu gravaminele și postulatele lor la curtea împărătescă din Viena. Cele mai multe petițiuni și memorii de pe acel timp sunt opera lui B., sau cu ajutorul lui făcute.

La 1861 convocată fiind dieta Ungariei, B. a fost ales în cercul român dela Sasca-montană, unde el nici nu candidase. În adunarea reprezentanților Țerii Unguresci B. a apărut cu totă energia autonomia Transilvaniei, și cu alți 10 deputați români a pus temeiul la crearea partidului român național, astfel inițiind de sus o aprigă luptă cu sovismul și în contra egemoniei magiare.

La 1864 dându-se Românilor ort. metropolia și încuviințându-se separarea lor de cătră bis. sârbescă, deși în condițiuni destul de onorose și daunose pentru Români, la opera atât a elupării metropoliei, a desfacerii practice de ierarhia sârbescă suprematistă, cât și a reorganizării metropoliei rom. pe baze liberale-constituționale, pe lângă *Saguna* și *Mocsony* nime n'a contribuit mai mult ca B., și a fost ales la toate congresele și sinodele bisericesci-naționale deputat și membru delegațional.

La 1865 B. a fost reales deputat dietal tot în Sasca, ear' la 1869 atât aici cât și în cercul locuit de Sârbi și Români al Sânci-Miclăușului mare (Toronto). În urma luptelor purtate în dietă B., membrul justiției superioare a țerii, prin justiția de cabinet, după 22 de ani de serviciu, a fost lipsit nu nu-

duce *Vladimir*; ear' reprezentantul monarhului nostru, A. S. R. Arhiducele-moștenitor de tron *Francisc Ferdinand* va sosi la 17 Ianuarie în Berlin.

Măsuri în contra ciumei. Direcțiunea generală a serviciului sanitar din București i-s'a comunicat în mod oficial, că la o localitate lângă *Smirna* s'au ivit 14 cazuri de *ciumă*. Natura bolii a fost constată prin experimentare făcută cu animale, prin urmare e bine dovedită. S'a ivit un cas de *ciumă* și la *Constantinopol*, la un luntraș. Serviciul sanitar al României a luat deci cele mai severe măsuri de apărare în contra intrării în țară a ciumei. A dispus, ca toate vasele, persoanele și proveniențele din *Smirna* și *Constantinopol*, să fie supuse la o carantină de zece zile în portul *Sulina*. Ele nu vor fi primite de loc în *Constanța* sau în alt port, ci numai în *Sulina*, unde este un punct de observare absolut izolat și provăzută cu lazaret de carantină. Guvernul român, din a sa parte, a adresat apoi notă urgentă guvernului bulgar, rugându-l să iee și el toate măsurile necesare pentru împedecarea lătreii ciumei.

Revistă esternă

Primejdia păcii europene. „Petersburgskaja Wjedomosti” în primaticolul de Luni ocupându-se cu situația internă a Franței zice că Franța trece prin gravă criză internă. Simptomul cel mai grav al crizei e agitația pe care unele ziare franceze și rusesce o fac în contra alianței franco-rusesce. Pe lângă starea de acum a lucrurilor nu este eschisă probabilitatea schimbării formei de regim. Prin această înscălianței franco-rusesce s'ar da lovitură de moarte. Republica a urmat politică defensivă, pe când orice altă formă de regim, fie imperiu, fie dictatură militară, va trebui să urmeze politică agresivă și în această se cuprinde primejdia cea mai mare pentru pacea europeană. Din aceste considerațiuni toate puterile trebuie să urmărească cu încordată atențiune cursul evenimentelor din Franța.

Budgetul Rusiei. Zilele acestea s'a publicat în Petersburg raportul oficial despre bugetul pe 1901 al imperiului ruses. Venitele sunt preliminate cu 1.788.482.000 de ruble.

Comentariul ce se face bugetului se ocupă de politica Rusiei și țării, accentuând în deosebi iubirea de pace a țării. Zice, că nu interese materiale au îndemnat pe Rusia să întrevină în China, ci conștiința solidarității întregii omenimi. La fine comentariul accentuează că *Rusia nu pentru că e slabă e iubitoare de pace, ci fiindcă are conștiința puterii sale așa de mult, în cât nu se teme de nici un pericol, vină acela de ori și unde.*

mai de oficial său, ci și de dreptul său legal la pensiu, pe motivul atitudinii sale „contrare legilor și constituțiunii”. Cu acest act s'a inaugurat martiriul luptătorilor români pentru existența și libertatea națională.

La 1872 corespondența presei oficiale magh. nu s'a sfîit a publica în *Gazeta univers. din Augsburg*, că prim-ministrul conte *Lonyay* a preumblat pe Monarhul prin *Bănat*, pentru de-a împiedeca realegerea de deputați a *Mocsoneyesilor* și a lui B.; ceea ce a și succes pentru un moment, curând după aceea însă B., a fost ales în cercul grănițesc al Bisericii-albe, ear' la 1884, pentru a patra oară în *Sasca*.

Cu ziua *Pascilor* din 1866 s'a întemeiat jurnalul „*Albina*” în *Viena*, ca organ al partidului național, punându-se sub conducerea particulară alui B., însă după activitate abia de trei ani, „*Albina*” a fost oprită de-a intra în *Ungaria*, *Bănat* și *Ardeal*. Atunci B. a adus foia la *Pesta*, continuându-i edițiunea încă 8 ani cu totă energia, și grupând pe lângă ea aproape toate spiritele luminate din *Ungaria* și *Bănat* mai vârtos; ear' contrarii dela putere înscănând apoi cu grămada procesele de presă, cu vexațiuni infinite. În anii 1873—1875 „*Albina*” a avut vr'o 7—8 pro-

Din China. Telegramă din *Peking*, trimisă *Duminecă* la *New-York* spune, că prințul *Cing* a subscris nota colectivă *Sâmbătă*, ear' *Li-Hung-Ciang* a subscris-o *Duminecă*.

Agentei *Reuter* i-se raportă, că prințul *Chun* va fi numit ambasador împărătesc cu misiunea de a face călătorie la *Berlin* și a cere de la împăratul *Vilhelm* scuse pentru asasinarea baronului *Ketteler*.

O telegramă de la *Bruxella* dto. 14 Ianuarie raportă pe basa spuselor misionarilor belgiani, că în *Mongolia* medie, la mandatul autorităților chineze, episcopul *Hamer* a fost ucis în mod brutal și în prezența guvernatorului. În aceeași zi 95 creștini au fost uciși într-o serie de mai crudele torturări și în vederea autorităților. În curs de trei zile au fost uciși două mii de creștini.

Răsboiul Burilor. O ceată de 120 Buri a sosit la *Tullbaghkhloof*, la distanță numai de 100 miluri engleze de la *Capstadt*. Ceata aceasta e parte din colona de vest, care tinde să ajungă la *Capstadt* peste *Suterland*.

„*Daily Mail*” raportă, că *Burii* înaintează provăduți cu tunuri *Maxim*. Știrea aceasta e surprinzătoare, știut fiind că până acum *Burii* nu aveau tunuri și esplicarea ei trebuie căutată în faptul, că acum e anul, când fuseseră constrinși a se retrage din colonie își îngropaseră tunurile, pe cari acum și-le-au desgropat eară.

Din *Transvaal* încă vine o știre interesantă: *Burii* au rupt rețeaua telegrafică la *Vaalfontein*, în nemijlocită apropiere de *Pretoria*; ba cutezanța lor a fost așa de mare, în cât au atacat o gară a *Pretoriei*. Sosind trupele engleze, *Burii* s'au retras, dar' mai întâi au rupt linia căii ferate ce duce în *Oranje*.

NOUTĂȚI

Din cauza Sîntei sîrbători „Botezul Domnului”, numărul proximal fîiei noastre va apăre numai *Martia* viitoare.

I. P. S. S. Mitropolitul Primat Iosif Gheorghian al României a fost în ziua de *Crăciun* obiectul unei agresiuni din partea unui nebun, după cum ne spun ziarurile din *București*.

I. P. S. S. Sa terminase slujba bisericească și eșise din Sfînta Mitropolie. La ușa bisericeii, un individ cam prost îmbrăcat se apropie de I. P. S. S. Sa și, ridicînd mîna, îl atînsese peste potcapu, care i căzu jos. În acel moment individul zise: „Sunt trimes de unul mai mare de cît toți s'î arăt, semnul”.

Omeni, cari eșiau din biserică, puseră mîna pe acest individ. El însă striga: „Nu puneți mîna pe mine, sunt trimes de sus să fac semn”.

Atunci se observă că acest individ era nebun. El a fost dus la poliție. Acolo s'a constatat că se numește *Alecu Ionescu* și este nebun de mai mulți ani. El a declarat la poliție că e trimes de *Dumnezeu* să arate semn Mitropolitului și s'î de de știre că

cese, printre cari contra lui B. unul pentru calumnie, unul pentru agitațiune contra statului și unul pentru înaltă trădare. Redactorul *Liuba* a fost condamnat la 15 luni închisoare în *Vaș* și o amendă de 500 .; ear' B., fiind în trei procese, cele mai grave, achitat de jurați, a scăpat cu celelalte suprimate. Cu toate acestea, în faptă, B. prin foia „*Albina*” și prin cuvîntările sale în dieta *Ungariei* și adunările române naționale reprezenta și pleda în mod energic politica moderată.

Programul național pentru deslegarea chestiunii limbilor în țera poliglotă, după lungi desbateri între deputații români și sîrbi dela dieta ungară, B. l-a formulat și cuprins în 12 puncte, într'un proiect de lege, subsemnat de 24 deputați români și sîrbi, și de unicul ruteniano-slav dela dietă, și susținut prin luptă parlamentară de trei zile cu totă energia în aceeași sesiune dela 1868. Mulți ani de zile pe această basă s'a continuat lupta națională prin reuniuni și adunări particulare, până când la 1880, într-o asemenea adunare în *Sibiu*, la *Parteniu Cosma*, s'a pus temeiul conferinței publice din *Maiu* 1881, unde tot B., ca raportor general, a motivat și susținut programul *Românilor* din *Transilvania*, *Bănat* și *Ungaria*.

pedepsit, pentru că nu mărită fete, și nu dă ajutor sîracilor. Nebunul *Alecu Ionescu* a fost și pe la *Ierusalim*; el e cunoscut de totă lumea din *București*.

Alegere de preot. Ni-se scrie că în ziua a doua a Nașterii Domnului, s'a efectuat în comuna *Sartăș*, protopresbiteratul *Lupșei*, alegerea de preot, pentru parochia aflătoare în vacanță de 12 ani și a fost ales cu majoritate de voturi fostul administrator de până acuma, parochul comunei *Orești*, din același tract protopresbiteral, dl *Vasile Bumbuș*.

Dela curte. Conform dispozițiilor luate, Monarhul va sosi pe la mijlocul lunii *Februarie* la *Budapesta*, unde va rămâne vreme mai lungă; vor fi aranjate în vremea aceasta mai multe prânzuri de curte, precum și un bal de curte, pentru care s'au început deja pregătirile și la care va fi invitată fruntea aristocrației magiare.

„*Drapelul*”, noul organ de publicitate al *Bănățenilor* a apărut la *Lugoș*. Proprietar și editor e dl *Valeriu Brănișce*, redactor responsabil *Dr. Corneliu Jurca*. Apare de două-ori pe săptămână, *Mercurea* și *Sâmbăta*. Așa ne spun celelalte gazete românești, pentru-că nouă nu ni-s'a trimis numărul prim.

Balul român din Sibiu. Balul, ce Reuniunea femeilor române din *Sibiu* arangează *Sâmbătă* în 19 Ianuarie a. c., promite a fi bine cercetat; interesul societății înalte din *Sibiu* față de acest bal e foarte mare. — Biletele de intrare se vor vinde în ziua balului în odaia Nr. 3 dela hotelul „*Impăratul Romanilor*” între orele 10—12 a. m. și 3—5 p. m. și sara la cassă. Logele și până atunci se pot prenota la presidenta reuniunii, dna *Maria Cosma* (Str. *Baier* Nr. 1).

Supliment. La numărul de față al ziarului nostru e alăturat un supliment de jumătate colă, cu următorul cuprins:

Morala de educațiune. — Date statistice interesante! — *Insula Creta*. — Din protopresbiterate. — Din totă lumea. — Convocare. — Viêtă socială. — Producțiune musicală-declarațiune în *Abud*. — *Feliurimi*. — Cărți și reviste. — Din public.

Din Santova se scrie, că zilele trecute au trecut ultimele douăzeci de familii romano-catolice de acolo la legea gr. orientală, după ce grosul comunei trecuse deja în anul trecut, și că dorința de a îmbrățișa legea gr. orientală se manifestă tot mai mult și prin alte comune romano-catolice din *Băcia*.

Pentru masa studenților. La adresa direcțiunii gimnasiunii noastre din *Brad* dl avocat *Simion Damian* din *Brașov* a trimis 20 corone ca contribuie la fondul mesei studenților, ear' la adresa profesorului *Vasile Boneu*, conducătorul tinerimei care a înființat „reuniunea” masa studenților de la gimnasiul român gr. or din *Brad* au trimis *Dr. Ioan Mihai*, avocat și director de bancă în *Orăștie*, 50 corone ca rîscumpărare a felicitărilor de anul nou, *Vasile Chirtop*, proprietariu în *Câmpeni* 5 corone ca rîscumpărare a felicitărilor de anul nou și ziua onomastică, ear' dd. *Dr. George Willt*, subinspector reg. de școle în *Deva*, *Vasile Crașiovan* paroch în *Babșa* (*Banat*), și „*Detunata*” soz. de credit și economii în *Bucium* taxa de membri fondatori, și dna *Iuliana Crașiovan*, soție de preot în *Babșa*, taxa de membru pe viêtă.

La toate conferințele naționale generale câte în decursul timpului până la cea din 1892 s'au succedat, tot B. a avut cuvîntul explicator și conducător. La *Maiu* 1891, prin mișcări — afară din comitetul național — inaugurându-se în politica națională o nouă direcțiune, B. s'a retras la scrutările sale istorice, mai vîrtos într'un interesul bisericii române-naționale și al academei române, al cărei membru activ este dela urzirea ei. Posteritatea este chemată a aștepta mai deapropo activitatea și zelul neadormit, cu care B. în curs de peste 50 de ani a contribuit la desvoltarea și consolidarea conștiinței naționale în poporul român, pe care l-a iubit și apărât din tineretele sale, între toate împrejurările mai presus de toate.

Cuvinte înțelepte.

Omul cu minte își ține ascunsă sciința, ear' cel neînțelept își arată sus și tare nerozia.

Nu e pe lume de cît o singură robie cinstită: robia recunoștinței.

Dumnezeu se uită dacă mîinile cari fac jertfa sînt curate, nu dacă sunt pline.

Din partea direcțiunii gimnasiunii, respective din partea profesorului *V. Boneu* se exprimă pe această cale călduroasă mulțămită „pentru nobilul sprijin pus la altariul culturii noastre naționale. „Anul nou, începutul secolului XX. să fie de bun augur!”

Rîscumpărarea felicitărilor. La cassă Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român au mai încurs contribuiri pentru fondul *Casei naționale* în scopul rîscumpărării felicitărilor de Anul nou: Familia *Petru I. Comșa*, *Seliște*, 5 cor., *Dionisie Florian*, căpitan, c. și reg. *Lăceș*, 2 cor. *Ioan Brotea*, paroch, *Mătefalva*, 1 cor. *D. R. Cordescu* și *Silvia Cordescu Fofeldea*, 4 cor. *Alexandru Mocsonyi*, *Birchis* 20 cor. *Dr. Elie Dăianu*, profesor, *Blaj* 2 cor. *Dr. Eugen Bran*, advocat, *Teaca* 4 cor. *Ioan Todescu*, paroch, *Bucium-Cerbu* 2 cor. *Petru Belei*, *Orăștie*, 2 cor. *Romul Nicoara*, *Orăștie*, 2 cor. *Simion Vlad*, *Orăștie* 2 cor. *George Cușuta*, *Orăștie* 2 cor. *Ioan Papiu*, protopop *Sibiu*, 5 cor. *Ioan Branga*, inv. *Orăștie*, 2 cor. *Ioan I. Vulcu*, *Orăștie* 5 cor. *Ioan Muntean*, *Hațeg* 4 cor. *G. Neagoviciu Negoescu*, paroch *Intorsura-Buzeului* 2 cor. *Petru Cîntea*, oficial i. p. *Făgăraș* 2 cor. *Trifon Miclea*, protopop *Satu-Nou*, 2 cor. *Nicolae Popoviciu*, paroch *Alibunar*, 2 cor. *George Roșculețiu*, supraloc i. p. *Satu-nou* 1 cor. *Petru Stoica*, inv. i. p., *Satu-nou*, 1 cor. *Traian I. Marcu*, contabil, *Satu-nou*, *Silvia Patîția*, *Alba-Iulia* 2 cor. *Demetriu Cîmpean*, archivar consist. *Sibiu* 2 cor.

Din despărțimentul „*Beiuș*” a colectat dela 18 persoane suma de cor. 40—și anume dela: *Ioan Iepure*, profesor, *Beiuș* 2 cor. *Demetriu Lascu*, cand. de adv. *Beiuș* 2 cor. *Vasile Stefanică*, profesor *Beiuș* 2 cor. *Dr. Constantin Popovici*, advocat *Beiuș* 5 cor. *Demetriu Fekete*, cantor-docente, *Beiuș* 2 cor. *Demetriu Negrean*, proprietar *Beiuș* 2 cor. *Victor Borlan*, profesor *Beiuș* 1 cor. *Nicolau Radu*, forestier domin. *Beiuș* 2 cor. *Ilarie Crișan*, *Beiuș*, 1 cor. *Cornelia Nicola*, profesora *Beiuș* 1 cor. *Octavia Stolojan*, directoră *Beiuș* 1 cor. *Valeria Pavel*, crescătoare *Beiuș* 1 cor. *Vasiliu Erdélyi*, apotecar *Beiuș* 1 cor. *Dr. Georgiu Mureșan* medic *Beiuș*, 4 cor. *Augustin Antal* protopop, *Beiuș* 5 cor. *Dr. Gavril Cosma*, advocat, *Beiuș* 4 cor. *Antoni Palladi*, paroch, *Feneș*, 3 cor. *Corneliu Palladi*, neguțător, *Beiuș* 1 cor. Au încurs în total până acum 442 cor. *Sibiu*, în 11 Ianuarie 1901. *Dr. C. Diaconovich*.

Viscol în România. Se scrie din *București* că un viscol puternic a bătut în zilele sîrbătorilor peste întregă țară românească. Din belșug a nins în toate părțile, mai ales în *Moldova*, unde prin unele localități zăpada a atins o înălțime de doi metri. Numeroase vite, surprinse pe câmp, au pierit sub zăpadă. Din nefericire sunt și mai multe victime omenești. Din cauza viscolului și a cantității enorme de zăpadă circulația trenurilor a fost întreruptă pe aproape toate liniile ferate ale României.

A opta aniversare. În palatul *Cotroceni* s'a serbat *Joi* a opta aniversare a căsătoriei prințului de corună *Ferdinand*. La 12 ore consiliul de ministri s'a prezentat la palat spre a felicita pe tinera părechie moștenitoare. Regele *Carol* și regina au rămas la *Cotroceni* până după prânz.

Cadou de „Anul nou”. Sub acest titlu ni-s'a trimis din părțile *Hunedorei* o corespondență, în care autorul ocupându-se de situația bisericeii și special de afacerile din acel ținut, zice următoarele:

„Infințarea noului protopresbiterat al *Hunedorei* a fost o dorință vechiă a *Românilor* gr.-or. din acest jur, dar' numai acum a sosit plinirea vremii, și nu puteam aștepta un cadou de Anul-nou mai prețuit de cît cerculariul *Esc. Sale* înaltpreasfîntului nostru Domn *Archiepiscop* și *Metropolit* *Ioan Metianu* dto. 4 Decembre 1900 Nr. 10602 Plen., prin care ni-se vestesce, că cu începutul anului nou 1901 va începe a funcționa noul protopresbiterat al *Hunedorei*. *Bucuria* noastră e mare, mai ales a preoțimeii din jurul *Hunedorei*, căci nu vor mai fi nevoiți preoții să alerge peste dealuri la șefii lor cu locuința în centre îndepărtate... etc.

Calendariul archidiececan

este cel mai efin. **40 fil.** plus porto 10 fil. La comande mai mari se dă rabatul de 20%.

Librăria Tipografiei archidiececane.

In *Tipografia archidiececană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasantei
Născătoare de Dumnezeu

și
alte rugăciuni

urmate de Sinaxarin pentru tot anul și Păschalie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . . fl. —.85
jumătate pânză . . . „ 1.05
în piele roșie . . . „ 1.25
Ediția fină în piele neagră . . . 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase . . . 3.85

Se află de vânzare la

Librăria Tipografiei archidiececane,
Sibiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/ Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

$\frac{1}{4}$ Flacon fl. 6. —, $\frac{1}{2}$ Flacon fl. 3.50.
delătură toate umflăturile și depunerile de grăsimi fără să vatăme părului. Întărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge toate nodurile în mușchi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din cauza fezelor, apoi în contra aricături umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturii picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvânt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter, pentru cai și vite cornute

1 Pachet cu 80 gr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a se folosi la toate suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

$\frac{1}{4}$ Cutie cu fl. 2. $\frac{1}{2}$ Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 săptămâni. (boală învechită).

HOTTER

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate număröse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Să se ceară numai preparate de ale lui Hotter și să nu se primescă altele. Depozit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váci körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpsta VI Kiraly utca 12.

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și mușchii până la bătrânețe înaintată totdeauna puternici și vioi, pune în stare pe animal să presteze cele mai mari strapații și fugi, să înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Să mai folosește cu succes uimitor la toate urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praf de porci a lui Hotter.

Nr. I și II

1 kg. . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu această prosperarea porcilor, forte acomodat în contra orbalului (brâncă); Nr. II este de a se întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot felul de colică și contra opririi udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 75—104

Iceóne sfinte.

	fórt e fine										fine										s i m p l e :									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archangelul Michail . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Gavril . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Nașterea Domnului . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipt . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani) . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
învie pe Lazăr . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la fa ^ș ă . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
pe cruce . . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormânt . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Înălțarea . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin și Elena . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Înăl ^ț area sfintei cruci . . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
în car de foc . . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Nașterea Maicei Domnului . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru și Pavel . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan . . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Nașterea S-tului Ioan Botez . . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail și Gavriil . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Morala în educațiune.

Omenirea de secole se svêcolește într'un cerc vicios de teorii și sisteme, menite a-i face fericirea, fără a se gândi însă, că această fericire residă în fiecare individ și depinde numai dela dispozițiunile lui naturale, dela modul său propriu de a privi lucrurile.

Egalitatea, astfel cum o înțeleg apostolii teoriilor umanitare, este cu neputință de admis; căci acordul între indiviți nu se poate stabili de cât în raport cu diferitele lor caractere și aptitudini.

O singură gândire, o singură mișcare, o singură nuanță, — este un ideal nerealisabil.

Ființa se naște în condițiuni diverse, cu calități și cu imperfecțiuni fizice și morale, în genere moștenite de la părinții, bunii, ori afinii săi, unile de la unii și altele de la ceilalți, sau toate de la unul dintr'înșii; ea suferă consecințele influinței spontanee sub cari a fost zămislită și este supusă, în cursul vieții sale, fatalității împrejurărilor în cari se desvâltă.

De aci, la ființele umane, — căci de ele este vorba, — o deosebire de temperamente, de apitudini și de vederi, chiar de la frate la frate.

Egalitatea nu poate proveni deci de la natură, ale cărei producțiuni formeză prin varietatea lor armonia ce rezultă din diversitatea manifestățiunilor sale.

Cu toate acestea, *fie-care individ are drept la o parte egală de fericire pe acest pământ.* Cum se pot atunci concilia drepturile ființelor cu variile lor calități și cu diferitele condițiuni în cari s'au născut?

Prin educațiune.

Educațiunea, la popore ca și la individ, este mai necesară de cât instrucțiunea; căci dacă prin instrucțiune se cultivă facultățile intelectuale ale omului, prin educațiune se cultivă inima lui.

Istoria popórelor ne arată, că toate faptele mari, cari au adus folose omenimei, au fost sêvêrșite de *suflete nobile și generose*, cari n'au privit lucrurile prin prisma strîmtă a egoismului.

Instrucțiunea sădită în inimile plivite de educațiune este idealul cultural la care trebuie să tindă societatea modernă.

În timpurile primitive, când omul n'avea să lupte cu nevoile de astăzi, și când societatea se mărginea în cercul restrîns al familiei, toate pornirile sufletesci ale omului erau îndreptate spre cultul familiei sale, subordonată capului ei, care era și domn și preot și părinte.

Identitatea de interese punând pe ómeni în relațiuni mai intime, și ei începînd a înțelege sublimul menirii ce au pe acest pământ, au eșit din reserva ce le impunea o viață patriarhală și au sacrificat cultul familiei lor cultului societății din care făceau parte, supunîndu-se la toate regulile dictate de usurile și necesitățile timpului.

Acésta este educațiunea primitivă a popórelor, educațiune basată pe *iubirea aprópelui* și pe respectul credinței lui.

Astăzi, când interesele particulare ale indiviților sunt strîns legate de interesele generale ale societății, când instrucțiunea a divulgat o bună parte din misterele naturei, și când fie care om are dreptul să nisuiască la îndreptarea semenilor săi spre fericirea lor: *educațiunea solidă și basată pe principiile veacului se impune membrilor societății.*

Bazele societății moderne sunt aceleași ca și ale celei antice: *familia*; dar' vecinic sporind numărul membrilor fie-cărei familii și lupta pentru existență devenind tot mai aprigă, era natural, ca legăturile dintre dinșii să se răsălesc din ce în ce.

Acésta reslățire de legături a produs individualismul; ideii de morală, ca basă a educațiunei, s'a substituit ideea de dreptate. Ideea de dreptate însă, implicând ideea de libertate, de egalitate, echilibrul între interesele și însușirile indiviților s'a sdruncinat; căci libertatea individului este limitată de libertatea semenilor săi, ear' egalitatea nu se poate stabili decât pe basa unor însușiri identice.

Pentru restabilirea echilibrului deci ideea de *morală*, acésta sublimă concepțiune a spiritului omenes, care înalță ființa umană d'asupra celorlalte viețuitoare, trebuie să *predomine* ideea de dreptate, ca basă a educațiunii.

Date statistice interesante!

În timpul mai nou Statistica a făcut progrese enorme. Cu ajutorul datelor statistice astăzi se deslăgă și esplică cele mai complicate fenomene fisiologice. Nimic în viață nu e întemplier. În natură domnesce o lege severă, care nu suferă abatere. Să punem în lumina datelor statistice cele trei momente ale vieții: *nascerea, căsătoria și mórtea*, și rezultatele, la cari vom ajunge, vor fi cel puțin, — interesante. Nașterea, căsătoria și mórtea, sunt numai *efecte*, ear' însemnările conștientose ale statisticeii ne dau *causa*, ce le-a produs.

În Ungaria, — de când se urmăze regulat cu studiul statisticeii, — până când pământul face o tură în jurul sôrelui „*Isaia dănțuesce*“ se cântă de 140—160 mii de ori; adevă în patria noastră într'un an se legă 140 până la 160 mii de căsătorii. Numărul căsătoriilor stă în raport direct cu productivitatea pământului. Cu cât anul e mai mînos cu atât e mai sprinten „*Isaia*“, și „*dănțuesce*“ de mai multe-ori, și întors! În anul domnului 1900 s'au înțățat la altari, sau numai la matriculantul cu eșarpă, nu mai puțin decât 154 mii de mirese.

Din acésta puternică gardă 19 mii au fost *veduve* și 875 despărțite de bărbat, adevă nu pentru prima-dată au fost mirese. Pentru echitate însă, în sufletul bărbatilor fenomenul înfloririi de mai multe-ori, a fost mai des. Preste 23 mii de veduve și-au reînnoit iluziile pierdute, și 1419 dintre miri au schimbat numai pe „*dracu cu mumă-sa*“. Din cele 20 mii de mirese căputate numai 5631 au pus mîna pe „*balici*“, pe când dintre polimiri 12.205 înși și-au ales tecióre. După cum se vede bărbatii sunt cât se poate de practici la folosirea avantajului de a alege. Proza vieții însă a dovedit, că avantajul acesta e foarte problematic. Trebuie să pun un semn al întrebării în fața *credinței eterne*, ce 1765 de juni au jurat bêtărnelor mirese, trecute de 50 și 60 de ani. Sau nu e nebulie, când 6648 înși prin căsătorie cêrcă să fericescă și să se fericescă, pe câtă vreme ei — sêrmanii, — și-au sêrbat iubileul unui veac de jumătate? Dintre acesti cutezători 388 înregistrează statistica, ale căror (?) fitóre consôrte au trecut 24, da' n'au împlinit 30 de primăveri; 181 cu mirese sub 24 și 78 „*eroi de pantofi*“ cari au intrat în luptă cu mirese chiar sub 20 de ani.

De aici încă un pas și suntem la nașceri. Numărul nașcerilor, tocmai din pricina multelor căsătorii paradoxice nu se poate stabili pe baza statisticeii. Mai sunt însă afară de aceste căsătorii și alte motive, cari împedecă productivitatea normală a nașcerilor, acele însă cad afară de cadrele acestui raport statistic. Notez numai, că în anul trecut au fost cu totul preste 617 mii de nașceri.

Dela aceste două acte veselnice, să trecem la ceata celor adormiți în Domnul. Anonimii acestei triste rubrici stau în cea mai strînsă legătură cu cantitatea fertilității pământului, și anunit în raport invers. Cu cât anul e mai productiv cu atât numărul morților e mai mic; invers: pologul celor morți e mai gros, când anul e mai serac. În anul acum expirat 454 mii de indiviți au trecut „din mórte la viață“.

Unul dintre cetitorii mai iscusiți de sigur va întreba: Ei bine, dar' dela ce depinde fertilitatea pământului? Causa causală e: *sôrele!* Am răspuns pe înțelesul tuturor!?

Nici unul însă dintre fenomenele până aci pomenite, nu ne arată atât de elocuent „*nexul causal*“ dintre pământ și sôre, ca tocmai: transgresiunile. Vorbesc pe baza datelor, ce le am înainte. — Din cele 80 mii de crime și transgresiuni, să luăm spre pildă numai două: *furtul și bătaia*.

Iarna e sezonul furtului. E natural să fie așa, căci la grijile pentru traiu se mai adaug și cele de apărare în contra înghețului. Apoi iarna tufa nu dă sălaș, nici nap îmbrăcat nu poți umbla. Numai astfel se esplică, că din 18 mii de furtușaguri, *unsprezece mii* revin nopților geróse și umede!

Adunând acum posițiile singuratice din rubrica bătailor vom avé respectabila sumă de 24.653. Aici sunt cuprinse și páruielele cu sfêrșit tragic. Din aceste vitejii 19% cad pe cele trei luni de iarnă, 24% pe cele de primăvară, pe cele de tómnă 22% și restul percentelor pe lunile de vară. Evident deci, că focul razelor de sôre nu numai în poezie trezește dispoziția pentru cîntare, ci împințenéză la fapte, chiar și pe aceia, în sufletul cărora cea mai poetică — dispoziție e: de a convinge cu pumnul!

Dușu.

Insula Creta.

Când s'a vorbit acum câteva luni despre călătoria principelui George al Greciei pe la diferite Curți europene, se credea în genere, că scopul acestei călătorii va fi să obțină consimțemîntul puterilor la proclamarea independenței insulei Creta, ceea-ce ar fi fost o îndrumare spre anexarea acestei insule la Regatul grecesc.

Însemnătarea e destul de mare, atât din punctul de vedere al uneia din cestiunile cari fac parte din problema orientală, cât și din acela care privește special pe Grecia.

Se știe, că insula Creta a jucat în totdeauna un rol mare în istoria poporului elin. Prin pozițiunea ei geografică, acésta insulă a fost din antichitate o stațiune intermediară între Asia mică, Egipt și Grecia. Printr'însa a pătruns în Grecia civilizațiunea orientală și s'au stabilit relațiunile comerciale între Orient și Europa. De aceea insula Creta a fost secole întregi rênvîtă de statele, ai căror țermuri sunt scâldate de valurile Mărei Egee, și în urmă, de republicile maritime ale Italiei. Veneția o luase în stăpînire în timpurile ei de strălucire și a apărât-o ani întregi în contra năvălirii otomane. Abia sub Soliman Magnificul Turcii au isbutit să o cucerescă, după un războiu care i-a costat jertfe enorme. Secole întregi nu s'a mai vorbit de insula Creta, până acum treizeci de ani, când izbucni o răscolă a populației grecești în contra Turcilor, răscolă în care revoltații făcură minuni de vitejie, dar' la urma urmelor fură siliți a se supune jugului turcesc.

De atunci încóce există o cestiune a Cretei, care a dat de multe-ori de furcă Puterilor și face parte din marele complex al cestiunilor privitoare la Orientul european.

Acum patru ani era cât pe aci să se ivescă complicațiuni grave din cauza Cretei, căci Grecia, fiind réu sfătuită, luase o atitudine atât de ostilă Turciei, trimițînd chiar trupe în insulă în ajutorul resculăților, în cât Turcia fu silită a 'i declara războiu și armata grecească suferi o înfrângere cumplită.

Cu toate acestea, Puterile interveniră și se stabili în Creta o nouă situațiune, care se asemănă mult cu *autonomia*. Principele George fu numit guvernator, sub suveranitatea Sultanului.

Dar' acésta situațiune pare a nu conveni tînărului principe; și spre a provoca o schimbare, el a întreprins o călătorie în Europa.

Se vede însă, că din cauza stărei actuale a politiceii generale, Puterile nu voesc a mai adăoga la dificultățile cari se ivesc între ele și că i-s'a dat principelui sfatul de a se mulțami cu câteva concesii, cari îi vor face pozițiunea mai plăcută. *Proclamarea neatêrnărei a fost însă lăsată la o parte.* Acésta soluțiune rămîne însă singură posibilă și nu este de cât o cestiune de timp.

Din protopresbiterate.

De sub Șatra Pinteii, Decembre 1900

Cu permisiunea onoratei redacțiuni a „*Telegrafului Român*“ îmi iau voie a publica rezultatul sinodului estraordinariu protopresbiteral din tractul *Solnocului* și rezultatul conferenței preoțesci ținute, atât sinodul cât și conferența, în 8/21 Decembre a. c. în parochia *Dobric* sub presidiul Preaonoratului Domn *Samuil Cupșa* protopresbiterul tractului.

Sinodul a decurs astfel: După servițiul devin cu invocarea ducului sfânt și săvârșirea slujbei pentru *Andreii și Miron*, arhiepiscopi și metropoliți, precum și pentru marele binefécătoriu *Emanuil Gozdu*, săvârșit de cătră șeful tractului, însoțit de parochul local *Ioan Perhaiță*, la 10 ore s'a deschis ședința sinodului prin o cuvîntare acomodată, rostită din partea presidiului.

Constituindu-se biroul, la apelul nominal dintré 24 membri sinodali respond ca prezenți 15 membri, ear' 9 sunt absenți.

Venind pe tapet punctul prim din hîrtia convocătoare a sinodului estraordinariu protopresbiteral de cuprinsul următoriu: „*Repartisarea în sarcina casselor parochiale a sumei de 400 coróne anuale, cu cari acestea trebuie să concurgă anual la dotațiunea protopresbiterului*“, după unele deslășuri date din partea presidiului prin care s'a oglîndat starea miseră a poporului nostru ortodox din acest ținut, precum și-a întregii preoțimi, apoi referitoriu și la punct 2 din sus amintita hîrtie convocătoare a sinodului, de cuprinsul următoriu: „*Aflarea isvórelor de venite, din cari să se creeze un fond protopresbiteral pentru dotațiunea protopresbiterului*“ s'au adus întru adevăr concluse numai spre lauda preoțimei întregi din tractul *Solnocului*, că adevă fie-care preot să dea din venitul său anual 16 cor. 42 fileri la fondul protopresbiteral, și fie care cantor bisericesc să dea 3 cor. ear' crâsnicul 1 cor. Astfel în total va întra la an 403 cor. 56 fileri la fondul protopresbiteral. Ear' referitoriu la punctul 2 s'a decis, ca fie care preot nou întrodus în parochiă, va avé a solvi odată pentru totdeauna 30 cor. și învătătoriu nou întrodus definitiv 20 cor. la fondul protopresbiteral.

Conclusele acestea, după scurtă consultare, s'au adus în unanimitate de cătră întreg sinodul; ear' în conferența preoțescă care s'a ținut imediat după încheierea sinodului, în aceeași zi după amiază, fiind toți preoții prezenți afară de unul Petru Man din Boereni, asemenea toți au fost într'un simțiu, și cu toți s'au învoit și la darea din venitele lor 4 sau 5% la an pentru crearea unui fond central preoțesc, — și numai atîta au obiecționat, că la fondul central vor contribui numai după 2 sau 3 ani de zile, — căci acum mai arđetoriu le este fondul protopresbiteral.

Laudă li-se cuvine deci pentru conclusele luate, precum laudă se cuvine și șefului tractului, pentru tactul și înțelepciunea cu care a condus, atât sinodul cât și conferența preoțescă.

Un membru sinodal.

Din totă lumea.

Căsătoria principesei de Asturia.

La curtea din Madrid se fac pregătiri mari pentru o nuntă domnescă. Să mērită *principesa de Asturia* fiica veduvei regine *Cristina din Spania*.

Principesa de Asturia are acum douăzeci de ani. Ea a fost crescută cu grijă, cu iubire, de escelenta ei mamă, care a exercitat cu zel și tact regenta în Spania, timp de 15 ani. Se știe, că micul rege *Alphons* al 13-lea, fiind născut postum, în Maiu 1896, — la șese luni după mórtea tatălui său, — infanta *Maria de Mercedes*, principesa de Asturia a fost ore care timp regină, sub condițiune resolutorie. Ea a fost și va rămâné, — atât timp cât fratele ei, astăzi în vîrstă de 14 ani, nu se va căsători sau nu va avé copii — *moștenitóra presumpțivă a corónei spaniole*.

Prințul, care va lua în căsătorie pe principesa de Asturia, e prințul *Carol*, al doilea fiu al contelui de *Caserta*. *Liberalii* din

Spania sunt nemulțumiți; mulți conservatori par de asemenea nesatisfăcuți, totul se mișcă, protestează. Dar' acesta nu înspăimintă nici pe ministerul generalului *Azcarraga*, care prepară actele necesare ratificării. Cortejii vor vota pentru-că guvernul spaniol posedă majoritatea.

Cererea în căsătorie a principesei de Asturia a fost solemn adresată reginei mume Cristina. Prințul Carol de Bourbon a prezentat reginei o scrisoare din partea tatălui său, contele de Caserta. Prințul Carol a fost condus la palatul regal într-o trăsură a Curții. Scrisoarea amintesc legăturile ce unesc pe cele două familii și declară, că prințul Carol urmăzează impulsul inimei. Regina a făcut cunoscută lui Azcarraga scrisoarea contelui Caserta; generalul Azcarraga a unit ministrii într'un consiliu, în care s'a hotărât compunerea unui mesaj ce va fi prezentat Camerei și Senatului.

Convocare.

Comitetul central al „Asociațiunei” pentru literatura română și cultura poporului român în urma noiei arondări a despărțimintelor „Asociațiunei” a aflat cu cale înființarea unui nou despărțimint cu sediul în Mercurea.

Acest despărțimint are să se estindă asupra comunelor din cercul administrativ Mercurea, afară de comunele: Annaș și Topârcea și din cercul administrativ Sângatin (comitatul Albei-inferioare) afară de comunele: Cut, Alămor și Armeni.

Cu conducerea constituirii numitului despărțimint comitetul central al „Asociațiunei” a delegat pe subscrisul.

În urma acestei însărcinări subscrisul convoc prin acesta adunarea constituantă a nou înființatului despărțimint pe ziua de Luni în 8/21 Ianuarie 1901, 12 ore ante amezi în sala școlii române de aici, la care adunare sunt invitați a participa toți aceia din cercurile susnumite, cari se interesază de înaintarea în cultură a poporului român, îndeosebi însă invit pe onorații preoți și învățători.

Mercurea, la 29 Decembre 1900 (11 Ianuarie 1901.)

Delegatul comitetului central

I. Droc
prot.

Viếtă socială.

Concert în Oradea-Mare. Primim invitare la concertul urmat de dans cel aranjază tinerimea română din Oradea-Mare sub presiuni de onore al onoratului domn: *Iosif Roman*, cu concursul binevoitor al d-șorelor *Mariți* și *Anița Onișu*, *Irina Popoviciu* și al d-lui Vasile *Popoviciu*, Marți la 22 Ianuarie st. n. 1901 în sala mare a hotelului „Arborele verde”, venitul curat e destinat spre mărirea fondului de ajutorare al tinerilor lipsiți. Inceputul precis la 7¹/₂ ore sara. Prețul de intrare: pentru o persoană 4 corone, pentru o familie 10 corone. Suprasolvi generose se primesc cu mulțămintă, sunt a se trimite la adresa casarului: *Corneliu Antal*, Nagyút-utca, și se vor evita pe cale ziaristică. În pauză se vor juca: „Călușerul” și „Bătuta”. *

Petrecere în Mercheașa. Tinerimea română din Mercheașa invită la producția declamatorică-teatrală ce o va aranja în 7/20 Ianuar 1901 în sala școlii gr. or. de acolo. Inceputul precis la 7 ore sara. Prețul de intrare: Locul I. 1 coronă. Locul II. 60 filleri. Locul III. (Stat) 40 filleri. De familie 1 cor. 60 filleri. Venitul curat e destinat „Bibliotecei popor.”.

Programul e următorul: 1) Trei Dóme și toți trei” (Coșbuc) declam. de G. B. Pelei. 2) „Țiganul cloșcă (Speranță) declam. de B. Z. Bercan. 3) Beutura îl sărăcește și-l desonorază pe om, dialog de I. Dario predat de I. M. Pelei și Bucur Roșu. 4) Nărodul și negustoriul, dialog comic de A. Panu predat de Bucur Line și G. Z. Șeopul. 5) Slămina stăpânului, de I. Berescu, anecdotă din popor, predată de „N. Niculescu. 6) *Norocul-n casă*, Comedie. Urméază Dans. În pauză vor juca flăcăii Calușerul.

*

Producțiune musicală-declamatorică în Abrud.

28 Decembre v.

Marți sara, adoua zi de Crăciun, am avut ocaziune a vedé din nou cum Abrudenii știu să se afirme în fața străinilor ca ómeni iubitori de știință și progres pe tóte terenale.

Domnul paroch *Iosif Gomboș* în unire cu ceilalți parochi din Abrud, cu zel mare, cu paciință și energie de fer, dau doveđi tot mai eclatante că în viéta poporului nostru din Abrud sunt la postu lor onorific. Ei au vedut, că și aici, ca în tóte centrele românești, cei chemați a da alt curs viéii nóstre sunt *meseriașii* în frunte cu preoții și învățătorii nostri.

O plăcere deosebită intelectuală ni-au procurat ei noué, Românilor din Abrud și jur, și prin producțiunea de Marți sara.

Mai întâi de tóte, la ridicarea cortinei am fost surprinși în mod plăcut prin faptul că tóte coristele și toți coristii în număr de vre-o 40 au apărut pe scenă în costume *bucumânești*, dând astfel sala dela hotelul „*Detunata*” un aspect curat românesc.

Programul variat și frumos a fost executat cu destulă precisiune și pricipere. S'au cântat 3 piese de câtră corul mixt, apoi 2 sopran. A urmat în urmă apoi producțiunea teatrală, cu piesa „*Ruga dela Chiseteu*”. Deși piesa e relativ grea, totuși rolurile au fost fôrte frumos predate, mulțămintă zelului Domnișorelor diletante, a Domnilor diletanți și a Domnilor conducători.

Producțiunea s'a început la 7¹/₂ ear' la 9¹/₂ a fost gata, lăsând astfel timp ca tinerețu se-și mai ușureze inima jucând.

Partea materială a succes preste asteptare, ear' venitul a fost destinat pentru scopuri *bisericești și școlare*, reușita morală este însă de o mărime de nu se pôte exprima în cuvinte.

Se știe adecă, că mai pe tot locul unde's doi Români trebuie să fie și trei partide. Deși la intilgînța din Abrud nu e tocmai așa, totuși nici tocmai departe de acesta stare nu sunt nici cei din Abrud.

Producțiuni de felul acesta sunt chemate însă a uni pe toți, spre binele comun. Sper că damele și domnișorele nostre din Abrud sprijinind aceste începuturi și concentrându-și tóte forțele, cât de curénd vor pute forma o Reuniune de cântări bine organizată, a cărei lipsă e atât de simțită. Zic anume „*damele și domnișorele*”, căci tot ce e artistic, frumos mareț și nobil nu se pôte ajunge pe o cale mai sigură decât conlucrând și „*femeia*”.

La producțiune a luat parte tot ce Abrudul și jurul are frumos și bun și toți cei cari știu că numai cu ostenelă și muncă putem realiza progres fie la început și mai modest.

Moeliboues.

FELIURIMI.

Castelul reginei. Pe malul mării la Corfu stă orfan de fosta lui stăpână un castel ca din povesti, cu poziția și împrejurimile-i feerice și cu tot ce un suflet poetic a știut să adune acolo: mobilier, tablouri, statue, cari tóte reaminteau cuiwa de timpuri ferice și special de iubitu ei fiu. Acestea castelul *Achileion*, fost al împărătesei-regine Elisabeta. El clădit în stil curat elin și e înprejmuit de tóte frumsețele naturale alerégiunilor sudice. În parcul castelului se află întré altee statua de marmură a eroului home-ric *Achile*, dela care răposata împărătesă a dat nume castelului și pe care în fantasia-i poetică l' asemăna cu fiul ei. Precum Achil o singură parte vulnerabilă avea, așa și fiului ei o singură parte vulnerabilă i atribuia, care i-a și curmat zilele . . . dragostea!

După mórtea împărătesei s'au îmbiat mulți cumpărători, dar' până acum nu s'a putut ajunge la tégul, căci din partea casei domnitóre se pune mare pond pe dorința, ca nici-când acest castel să nu serviască spre scopuri incompatibile cu sentimentul de pietate față de fosta lui stăpână. Astfel o societate a oferit pentru el un milion de florini, voiné să aranjeze în el casă de joc a la *Monte-Carlo*, dar' ofertul a fost respins. Un alt oferent își asigurase dreptul de prioritate la cumpărarea castelului, apoi pe sub mână știricise la guvernul Greciei, nu cumva ar

puté să obțină concesiune pentru a deschide casă de joc? I-s'a dat însă se înțelegă, că de așa ceva nici vorbă nu pôte fi. Alții doiau să instaleze în el *sanatoriu* și contra acestui plan nici casa domnitóre nu avea nimic de objectionat. Se vede însă, că nu s'au putut ajunge cu tégul. Și la adecă, nici nu-l țin la preț așa scump; căci pe lângă clădirea însăși mai represintă mare valóre și mobilierul și obiectele de artă, aflătóre în castel: de pildă statuele pompeiane, cumpérate cu preț enorm în Roma, renumita statuă a poetului Heine, număróse tablouri și alte monumente de artă, lucrate în marmură și bronz. După mórtea împărătesei au fost adus în Burg numai mobilierul de care erau legate amintiri personale ale răposatei, de pildă mobilele brodate cu inițialele împărătesei, statua moștenitoriului Rudolf și alte câteva obiecte. Celelalte tóte au fost lăsate în castel.

Proprietară a castelului e arhiducesa Gizella, fiica cea mai în vârstă a împărătu-lui, măritată princesă de Bavaria. Ei i-l tesase răposată.

Cărți și reviste

Au apărut:

Exerciții pentru învățarea limbei magiare* (Abcedar. Exerciții limbisuce. Carte de ceure) „în usul școlilor poporali”. Edițiunea V. îndreptată. Balázstálva (Blaș) 1900. Tipografia seminariului gr. catolic. Prețul 50 fil.

„**Chestia autonomiei bisericei române unite în șirul luptelor nóstre pentru existența națională**”. București, tipografia „Minerva, 1900. Prețul 1 cor. 50 fileri.

Scopul și tendința acestei broșuri este evident din însuși titlu ei. Pe 64 pag. 8 ea cuprinde: *Manifestul de unire* (7 Oct. 1698) originalul (aflator în biblioteca universității din Budapesta) și falsul (laun, al iesuiilor în traducerea lui N. Densușianu); același manifest originalul în traducerea latină, făcut de N. Nilles și paralel cu acesta *falsul* reprodus în taximile la Nilles. Urméza apoi o explicare a formei originalului și traducerilor falsificate, după cari e reprodus *proiectul de statut organic* votat în congresul catolic ținut în 9—10 Martie 1871 la Pesta. Restul de 42 pagine cuprinde aprecierile autorului asupra cestiunii circumscrise în titlu cărții.

„**Revista Economică**”, publicată din însărcinarea și cu ajutorul institutelor române de credit. Director: Dr. C. Diaconovich. Până acum revistă lunară, în format broșură, cu Nr. 1 (dto. 1/14 Ianuarie 1901) „Revista Economică” s'a schimbat în revistă săptămănală, cu format folio, în estensiune de 20 pagine. Numărul prim, apărut acum, are următorul sumariu: Cătră cetitori, Consolidarea institutelor nóstre financiare, Anul economic 1900, Negociarea cambilor la bursă, Legislațiunea comercială și de credit în anul 1900, Reforma contribuțiunilor directe în România, Decisiuni curiale (Pentru legitima-rea proprietarilor cambie, Atacarea plăților cambiale, Inceputul timpului de asigurare, comande de mobile), Afaceri de imposite: Timbrarea cambilor, Competința de timbru a epistolelor comerciale, Vămuri urcate în România), Statistica agrară, Situația financiară, Situația tesaurului public, Talerii M. Terezia, Asignațiuni de vamă în aur, Convenția dintré statul român și banca națională a României, — apoi știri agricole, comerciale, industriale, etc. Abonamentul la „Rev. Economică” e 20 cor. pe an.

Din public.)*

Dare de sémă și mulțămintă publică.

În legătură cu mulțămintă publică, publicată într'unul din numerii anteriori ai acestei foi, de cătră comitetul parochiei din sub. Iosefin, pentru darurile incurse cu ocaziunea renovării bisericei, ne aflăm în plăcuta pozițiune de a face cunoscut celor interesați și rezultatul colectei a doua ce s'a întreprins din partea dómnelor ved. *Ana Imberuș* și *Maria Petru Simtion*.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primesce răspunderea.

Și anume: la această colectă au contribuit următoarele Dóme și Domni: Maria Câmpean, soție de diacon și archivar cons. 12 cor.; Preotésa Maria Simtion 10 cor. 28 bani; Maria Gărbacea soție de proprietar și dl Ioan Broju, preot militar câte 10 cor.; Otilia Comșa, soție de profesor 6 cor.; Maria P. Simtion, soție de propr. și cantor, Mariți Simtion soție de funcționar, Elena Romoșan și d-șora Steluța Hențescu din România câte 4 cor.; Raveca Wolf, móșe 3 cor.; Maria I. Imbăruș, Móșe, Ana Țerian, Maria Logojan, Paraschiva Marcu, Elisabeta G. Poponea, Ana Pinciu, Stana Pinciu, Eva L. Imberuș, Eva Simtion, d-nul Toma Banea, ved. Elena Badiu, N. N., Elena Arpășan, Ema Marcu, Maria L. Vintilă, Elena Mațeu, d-na Bugarski, soție de comersant, Hareti Clonța, preotésă, și d-șora Cornelia Câmpean câte 2 cor.; Ana Imberuș, ved. 1 cor. 20 bani; Ana Jándrea, soție de inv., d-nul Traian Popp, d-na Elena Popp, ved., Maria Imberuș ved., Elena Iacobet, Maria Balteș, Maria Caicuț, Paraschiva Apolzan, d-șora Susana Florea, Ana Jándrea, Eva Dordea, Elena Sêrbu, Susana Lazar, Sofia Popoviciu, ved. Elena Mohan, dl Vasile Morariu, d-na Ana Jordan, Maria Iamu, N. Kalman, Maria Pinciu și Ana Cândea câte 1 cor.; Maria Andreiu Popa 80 bani; Maria Simtion, Ana Șerban și Paraschiva Cioran câte 60 bani; Ana Caicuț 50 bani; Ana Simtion, Ana Popidan, Maria Stoica, Eva Jándrea, Ana Modran, Ana Mihailu, Eva Comanescu, Paraschiva Comănescu, Ana Caicuț și Lucrécia Imbuzan câte 40 bani; Petru Badiu 20 bani și Maria Jándrea 10 bani; — Laolaltă 134 cor. 80 bani, la care adăugându-se restul de 13 cor. 20 bani dela colecta prima întreprinsă de d-șora Victoria Jándrea, învățătoare, a rezultat o sumă totală de 148 cor.

Din suma acesta s'a cumpărat trei perdele la ușile altariului, o perdea la amvon și patru póle la icónele dela altariu tóte din catiea bordo pe prețul de 110 cor. ear' restul de 38 cor. s'a folosit pentru vestimintele: de pe sfințitul prestol din altariu, pentru iconostas și pentru masa sanctualelor precum și pentru 2 covóre.

Tot cu această ocaziune au mai dăruit ficele economului Nicolau Avrigean o frumósă măsurită în preț de 10 cor.

Pe lângă mulțămintă ce s'a adus în sfânta biserică marimimóșilor contribuenți, comitetul parochial se simte îndemnat a exprima și pe această cale adănc simțită mulțămintă și recunoscință pentru viul interes și dragostea ce parochienii acestei parochii își manifestéază față de sfânta biserică. Rugăciunile ce se înalță cătră Domnul din acest locaș se-i mângăe și ocrotéscă de rele.

Sibiu, din ședința comitetului parochial, ținută la 18 Decembre 1900.

Toma Jándrea inv., George Poponea,
președinte. notariu.

Mulțămintă publică.

Cu ocaziunea festivității școlare aranjată de corpul învățătoresc dela școlă capitală gr. or. română din Oréștie la 23 Novembre v. c. în memoria marelui Andreiu, au binevoit a contribui pentru biblioteca școlară, următorii prea-stimați și prea-stimate:

Dl Gh. Vințan 1 coronă, d-șora Luc. Eli 1 cor., d-na Fras. Deneș 1 cor. S. Haneș 24 fil., d-șora Veta Corvin 2 cor., dl Ios. de Orbonaș 2 cor., Gh. Gelmărian 1 cor., Ion Oprea 40 fil., dl N. Opincar 1 cor., dl P. Belei 2 cor., Val. de Orbonaș 1 cor., d-șora Berta Pap 1 cor., dl Ion Mihai 3 cor., Dómna căpitan Banciu 1 cor., d-na I. Moța 2 cor., G. Josan serg. 60 fil., I. Gelmărian 1 cor. Alb. Riebel 40 fil., Mar. Berian 20 fil., F. Romosan 40 fil., D. Aurel Muntean 3 cor., dl Vas. Domșa protopresb. 2 cor., Dr. Rom. Dobo 2 cor., Iul. Florea 1 cor., V. Olariu 1 cor., Il. Buzdugan 1 cor., Simion Vlad 1 cor., Sim. Corvin jun. 1 cor. I. Lăzăroi, comerciant 1 cor., N. Filimon 30 fil., N. N. 52 fil., Il. Lădar 1 cor., Suma totală 36 cor. 96 fil.

Priméscă toți acești preastimați și prea-stimate din partea corpului învățătoresc și pe această cale cele mai vii mulțămiri pentru marimimóșa contribuire. Pentru corpul învățătoresc.

Baicu
învățătoriu-dir.